

Notat

Dato: 18.05.2016
Arkivsak: 2016/3740-4
Saksbehandlar: Iarbirik

Til: Jan Nordø
Frå: Lars Øyvind Birkenes

Søknad om løyve til 8 små vasskraftverk i Modalen kommune

Innstilling

- Det vil bli stilt krav om arkeologisk registrering jf. § 9 i kulturminnelova vedrørende Bleidalselva kraftverk, Nâmdalselva kraftverk, Todeiselva kraftverk og Tverâna kraftverk.
- Det vert ikkje stilt krav om arkeologisk registrering jf. § 9 i kulturminnelova vedrørende Almelidelta kraftverk, Budal II kraftverk, Kvernhusfossen kraftverk og Seljedalselva kraftverk.
- Det vert stilt krav om at arkeologisk registrering jf. § 9 i kulturminnelova skal utførast i god tid før tiltak i marka vert sett i verk.
- Vassføringa i elvane bør oppretthaldast i så stor grad at opplevingsverdien av kulturlandskap langs elvane ikkje vert vesentleg forringa.

Kulturminne og kulturmiljø – Dei einsskilte prosjekta

Almelidelta kraftverk

Ut frå arkivmateriale er det ikkje kjende automatisk freda kulturminne i området som er planlagt omsøkt. Garden Almelid er nemnt i Bergens kalvskinn på 1300-talet. Almelidstølen ligg oppstrøams det omsøkte inntaket og vil ikkje komma i nærføring til anleggsveg og inntak. Det er ikkje kjent funn av automatisk freda kulturminne på Almelid eller Almelidneset. Sjølv om registreringar dei seinare åra har avdekka ei rekkje kulturminne knytt til ressursbruk av utmarka så vurderer Hordaland fylkeskommune området til å ha forholdsvis lite potensial for funn av automatisk freda kulturminne og andre verneverdige kulturminne. Det vil ikkje verta stilt krav om arkeologisk registrering langs traséen eller ved stasjonsområdet for Almelid kraftverk.

Bleidalselva kraftverk

Ut frå arkivmateriale er det ikkje kjende automatisk freda kulturminne i området som er planlagt omsøkt, men det aktuelle området har tidlegare ikkje har vore undersøkt av arkeologar. Ein veit at garden Helland er nemnt i Bergens kalvskinn på 1300-talet. I nyare tid har bnr. 1, 2, 5 og 6 på Nedre Helland, gnr. 78, vore brukarar av Bleidalstølen som ligg like oppstrøams planlagd inntaksdam. Tre av bygningane på stølen er SEFRAK-registrert. Konesjonsøknaden omtalar også eit par ruinar inntil elva sør for planlagd kraftstasjon.

Desse er ikkje tidlegare registrert. Med tanke på at Helland er nemnt i mellomalderkjelder og at det er registrert automatisk freda kulturminne på garden, så kan ein venta å gjera funn av automatisk freda kulturminne og andre verneverdige kulturminne i utmarksområda. Registreringar i utmark har dei seinare åra avdekkja ei rekkje nye kulturminne knytt til bruk av ressursar med vekt på gardsdrift, jakt, fangst, jarnframstilling og steinbrot. Hordaland fylkeskommune vurderer området til å ha eit visst potensial for funn av automatisk freda kulturminne. Det kan difor påreknast ei nærare markundersøking for å få oppfylt undersøkingsplikta, jf. § 9 i kulturminnelova.

Budal II kraftverk

Ut frå arkivmateriale er det ikkje kjende automatisk freda kulturminne i området som er planlagt omsøkt. Det er kjent tre utmarksløer opp gjennom dalen mellom inntak og stasjon, men tiltaket kjem ikkje i nærføring av desse slik planane ligg føre no. Garden Helland er nemnt i Bergens kalvskinn på 1300-talet. I nyare tid har fleire bruk på Nedre Helland, gnr. 78, nytta Bleidalstølen som ligg i dalføret vest for Budalen og munnar ut i denne. Buføringa til Bleidalstølen har nødvendigvis gått gjennom Budalen. Sjølv om Helland er nemnt i mellomalderkjelder og det er registrert automatisk freda kulturminne på garden, så er potensial for funn gjennom den delen av Budalen der røyrgate er planlagt i utgangspunktet vurdert som forholdsvis lite. Nede ved stasjonsområdet er arealet fullstendig omkalfatra som resultat av steinuttak. Hordaland fylkeskommune vurderer området til å ha lite potensial for funn av automatisk freda kulturminne og andre verneverdige kulturminne. Det vil ikkje verta stilt krav om arkeologisk registrering langs traséen eller ved stasjonsområdet for Budal II kraftverk.

Nåmdalselva kraftverk

Ut frå arkivmateriale er det ikkje kjende automatisk freda kulturminne eller andre verneverdige kulturminne i området som er planlagt omsøkt. Garden Nåmdal er etter kjeldene først nemnt i 1563. Registreringar i utmark har dei seinare åra avdekkja ei rekkje nye kulturminne knytt til bruk av ressursar med vekt på gardsdrift, jakt, fangst, jarnframstilling og steinbrot. Stølsvegen har gått opp gjennom Krossdalen, til Botnane og til Vårstølen, vidare forbi Nygård og opp til Gamlestølen rett sør for Steinavatnet og Nyestølen mellom Steinavatnet og Svartavatnet. Røyrgata vil for det meste bli graven ned langs ein eksisterande skogsveg på nordsida av elva. Hordaland fylkeskommune vurderer tiltaksområdet til å ha eit forholdsvis avgrensa potensial for funn av automatisk freda kulturminne, i alle høve langs delar av røyrgete-traséen. Ned mot stasjonsområdet er truleg potensialet større og det kan påreknast ei nærare markundersøking for å få oppfylt undersøkingsplikta, jf. § 9 i kulturminnelova.

Kvernhusfossen kraftverk

Det er ikkje kjent funn av automatisk freda kulturminne eller andre verneverdige kulturminne i det omsøkte området. Det er SEFRAK-registrerte bygningar i tunet aust for stasjonsområdet, men desse vil ikkje verte råka av ei eventuell utbygging (SEFRAK-id. 1252 1 199, 200, 297 og 298). Det er også kjent ei tuft etter ein uthusbygning nær vegframføringa til stasjonen, men vegen skal leggjast utanom denne tufta. Bygningen (SEFRAK-id. 1252 1 201) som stod her er tidfest til 1925-1949. Ned til naustrekkja med SEFRAK-id. 1252 1 195, 196 og 197, er det vel 130 meter. Området sørvest for elva og stasjonsområdet er fullstendig maskinelt nedbygd. Hordaland fylkeskommune vurderer området til å ha lite potensial for funn av automatisk freda kulturminne og andre verneverdige kulturminne. Det vil ikkje verta stilt krav om arkeologisk registrering langs traséen eller ved stasjonsområdet for Kvernhusfossen kraftverk.

Seljedalselva kraftverk

Det er ikkje kjent automatisk freda kulturminne innanfor tiltaksområdet. I konsesjonsøknaden er det opplyst at det er påvist restar etter ei gammal lafta høyløe i lia ovanfor anleggsvegen. Det ligg fem-seks omfar med stokkar att. Trykkrøyet kan leggjast slik at det ikkje kjem i konflikt med denne. Hordaland fylkeskommune vurderer det slik at det er lite potensial for funn av automatisk freda kulturminne og andre verneverdige kulturminne ved inntak, røyrgate, anleggsveg og stasjonsområde. Det vil ikkje verta stilt krav om arkeologisk registrering i tiltaksområdet for Seljedalselva kraftverk.

Todeiselva kraftverk

Det er ikkje kjent automatisk freda kulturminne i tiltaksområdet. Av andre verneverdige kjende kulturminne er den 12 kilometer gamle ferdselsvegen frå Flatekvål i Vaksdal til Farestveit. Vegen skal ha vore både kyrkjeveg og tingveg. Fram til 1620-åra, då det kom kapell og gravstad på Flatekvål, var dette også vegen når folk frå midtre Eksingedalen skulle gravleggjast på Mo. Mellom anna viser stadnamn som Likhaugen og Likhaugløa ovanfor Flatekvålslii til bruken. Der vart kistene sette dagen før ferda gjekk til Mo. Røyrkata og langsgåande anleggsveg vil, i følgje konsesjonsøknaden, på eit punkt måtte kryssa denne gamle ferdslevegen og ut frå kartmaterialet som ligg i søknaden, ser det ut til at det vil verta nærføring til ferdslevegen fleire stader. Farestveit er også nemnt i Bergen kalvskinn på byrjinga av 1300-talet så garden si søge går såleis langt attende i tid. Ein kan venta å gjera funn av automatisk freda kulturminne og andre verneverdige kulturminne i utmarksområda. Registreringar i utmark har dei seinare åra avdekka ei rekkje nye kulturminne knytt til bruk av ressursar med vekt på gardsdrift, jakt, fangst, jarnframstilling og steinbrot. Hordaland fylkeskommune vurderer området til å ha potensial for funn av automatisk freda kulturminne. Det må difor påreknast ei nærare markundersøking for å få oppfylt undersøkingsplikta, jf. § 9 i kulturminnelova.

Tveråna

Det er ikkje registrert automatisk freda kulturminne eller andre verneverdige kulturminne innafor tiltaksområdet. Ovanfor Tveradalsfossen er det registrert to ruinar i SEFRAK-registeret, ei utløe (id. 1252 1 208) og ei vedløe (id. 1252 1 209) rett på nordsida av elva. Trykkrøyret er planlagt lenger bort frå elva så ingen av desse kjem i konflikt ei eventuell utbygging. Potensial for funn vert sett som forholdsvis lite med omsyn til sjølve inntak- og stasjonsområde, samt trasé for røyrgate/borehol, sjølv om røyrkata vil kryssa eit eldre vegfar. Når det gjeld ny tilkomstveg til Tveråni, vil denne utgjera eit langt større inngrep i terrenget. Det nemnde eldre vegfare er truleg den gamle buføringsvegen til Nærstølen og Tveradalstølen. Ny tilkomstveg vil kryssa denne ved fleire høve. Det er eit visst potensial for funn av automatisk freda kulturminne og andre verneverdige kulturminne i utmarksområda, spesielt i tilknytting til det eldre vegfare. Registreringar i utmark har dei seinare åra avdekka ei rekkje nye kulturminne knytt til bruk av ressursar med vekt på gardsdrift, jakt, fangst, jarnframstilling og steinbrot. Hordaland fylkeskommune vurderer området til å ha potensial for funn av automatisk freda kulturminne. Det må difor påreknast ei nærare markundersøking for å få oppfylt undersøkingsplikta, jf. § 9 i kulturminnelova.